

Canviar el rumb

Sota el lema "Canviem de Rumb: posem límits al turisme" s'ha articulat aquest estiu un espai de coordinació entre entitats i plataformes ciutadanes, per tal de denunciar els impactes nefastos del model turístic i econòmic actual a totes les Illes i exigir les mesures necessàries per a un canvi de rumb del nostre model socioeconòmic que garanteixi els drets fonamentals que estan en joc: el dret a l'habitatge, els serveis socials i la conservació i regeneració dels recursos naturals, l'aigua, la mar, platges i espais naturals, que han esdevingut bens especulatiu. Una fita important i que es recordarà fou la manifestació a Palma del passat 21 de juliol, que congregà unes 50.000 persones.

Aquesta important reacció actual respon en gran mesura a l'empitjorament de les condicions de vida de la ciutadania, algunes que afecten a les necessitats bàsiques de les persones, com la dificultat d'accés a l'habitatge, i altres que afecten al que podríem nomenar com a "qualitat de vida", la més palpable, la saturació, afecta als serveis públics, les infraestructures, les nostres ciutats i pobles i també els llocs d'esbarjo com les platges.

La reacció ciutadana ha arribat a un nivell tan elevat que fins i tot la presidenta del Govern s'ha vist obligada a parlar d'establir límits al creixement turístic. Evidentment no és que la presidenta del PP s'hagi abraçat a l'ecologisme, sinó que els que dominen el teixit empresarial i l'economia en aquestes illes ja comencen a veure que mantenir la mateixa dinàmica és perjudicial, també, per als seus interessos.

Però, què hi ha de l'impacte de l'economia turística a les Balears sobre els no-humans? Des del 2000 el rècord de persones presents sobre les Illes Balears s'ha incrementat un 32% a l'agost, i un 45% al gener (dades de l'IBESTAT). Aquest prop de mig milió més de persones, turistes però també nous residents, no només fan ús de les carreteres, o de les platges, sinó de pràcticament tot el medi, també el natural.

Caravanes de quads i buggies per camins rurals, festes renoueres en grans catamarans, excursions en moto aquàtica a coves i litoral d'espais protegits, vols privats amb helicòpter per la Serra de Tramuntana, guiatges excursionistes als punts més recòndits de la nostra geografia, concerts multitudinaris dins espais naturals de màxima protecció, ... A part d'aquesta variada (i en increment) oferta "d'experiències" facilitada per l'empresariat, també s'ha incrementat molt la quantitat de persones, turistes i també residents, que s'escampen per la nostra natura "per lliure", ja que existeix una immensa font d'informació a internet, que se retroalimenta, sobre rutes a fer i llocs a visitar per fer-se un selfie preciós.

L'impacte del model turístic actual sobre la biodiversitat és més mal d'apreciar que aquell que ens afecta més directament a les persones, però és igualment important. Així, el podem veure de forma directa sobre les espècies. Les més sensibles a les molèsties humanes ja s'estan veient afectades per la presència incontrolada de persones als seus llocs de cria, i determinats espais extremadament valuosos i sensibles, com els petits illots, on viuen espècies endèmiques exclusives i nidifiquen aus amenaçades, pateixen habitualment desembarcs i trànsit de visitants, fins i tot amb cans.

També el podem apreciar en forma de modificació directa de l'hàbitat. Això és ara especialment important als espais agraris, ja que la seva transformació en entrar al mercat immobiliari-residencial-turístic segueix imparable, amb conseqüències importants sobre la biodiversitat que mantenen aquestes zones.

Finalment podem també identificar impactes causats per mor de la sobrepressió als recursos naturals sobre els que es fonamenten espècies i hàbitats naturals. Un bon exemple és la transformació i degradació dels hàbitats més importants de s'Albufera de Mallorca, a causa de la sobreextracció d'aigua de la zona humida per abastir usos turístics.

Cal per tant no oblidar que l'actual model turístic a les Balears no només és pernicios per a les condicions de vida de les persones, sinó també per al patrimoni natural, que no se queixa de la mateixa forma que els humans, però que és un element fonamental per a la nostra existència que també està patint. I això també ens obliga a canviar el rumb. •

EL BEC D'ALENA 502

Per Manuel Suárez
Fotos de Cati Artigues